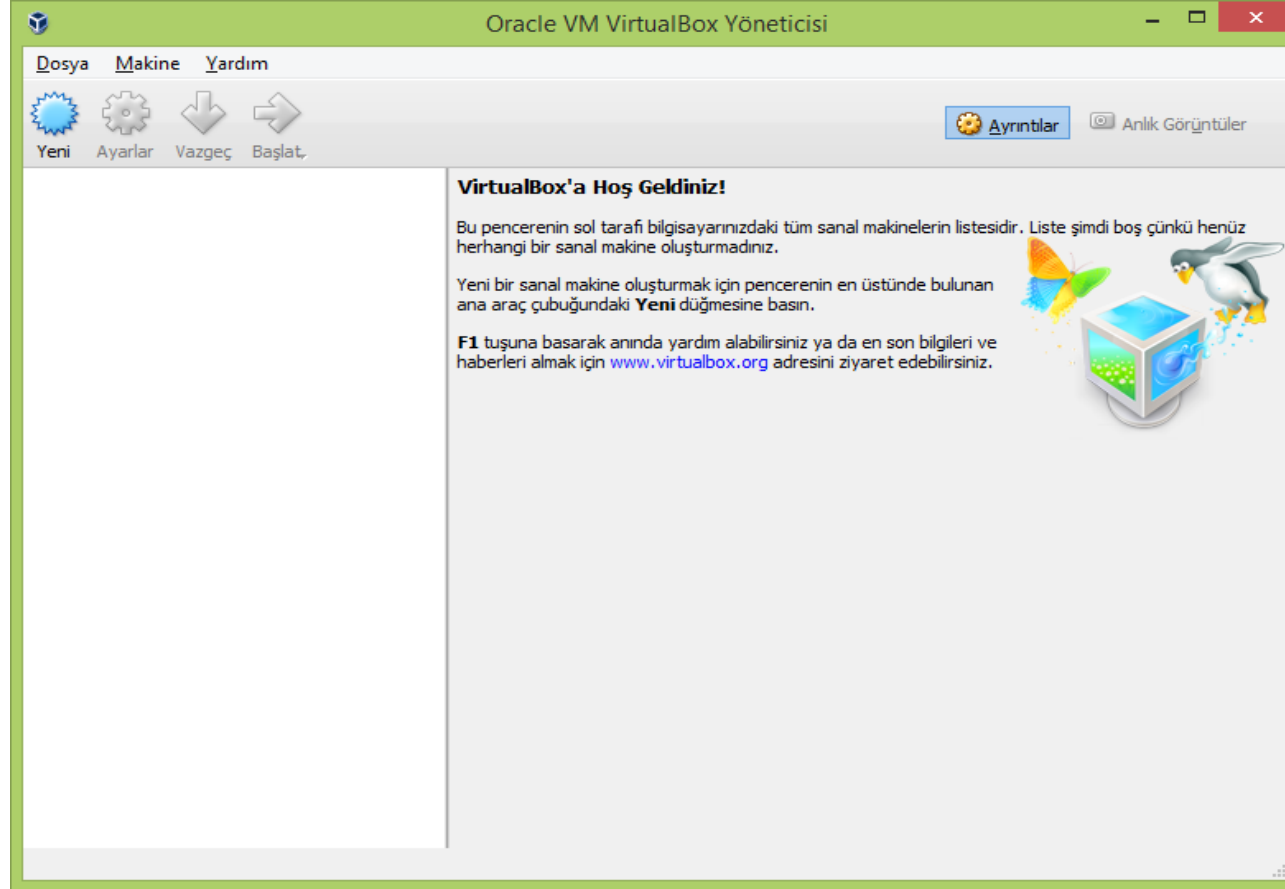

İŞLETİM SİSTEMLERİNE GİRİŞ

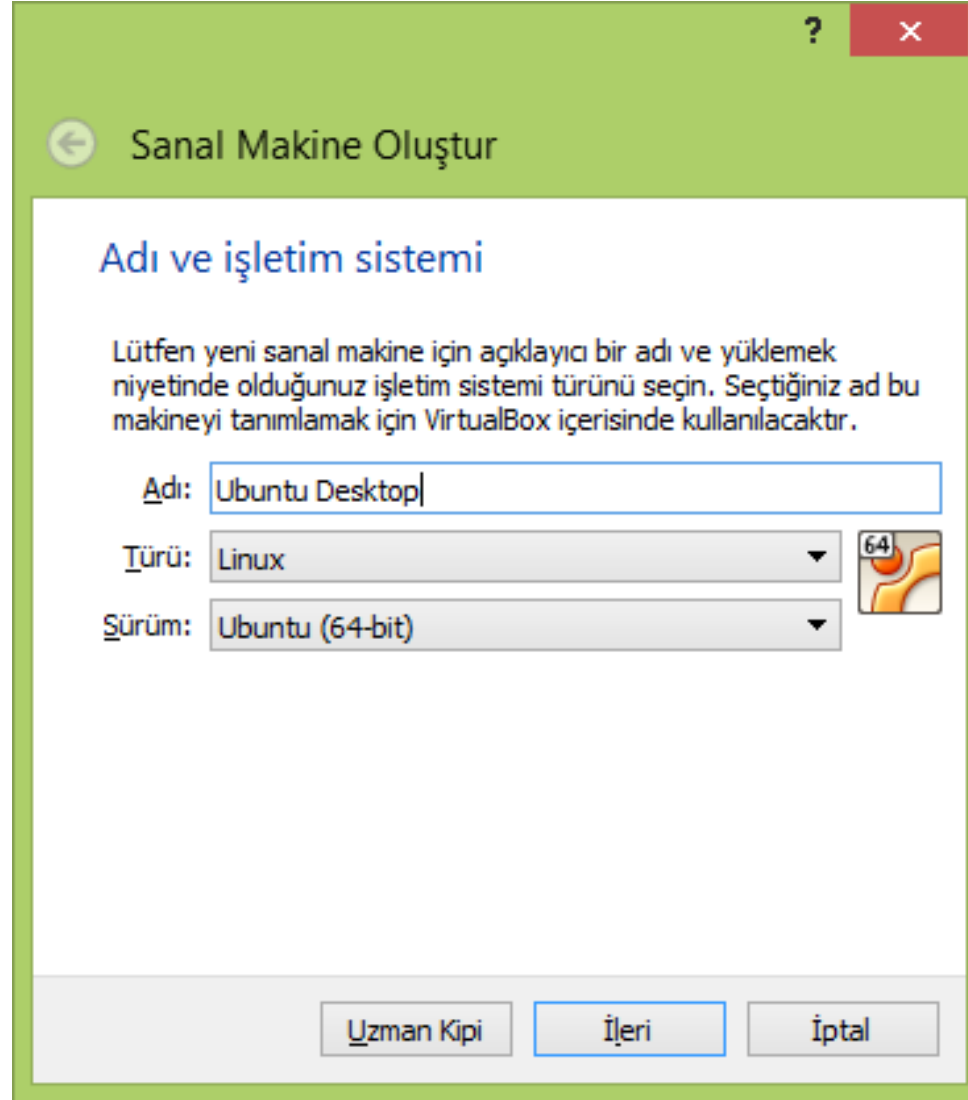
Sanal Makina Üzerine Virtual Box ile Ubuntu Linux Kurulum

- ▶ Oracle VM VirtualBox'ı
<https://www.virtualbox.org/wiki/Downloads> sitesinden indirin.
- ▶ Ubuntu Linux .iso dosyasını
<http://www.ubuntu.com/download> sitesinden
Windows desktop versiyonu olacak şekilde indirin.

- VirtualBox kurulumu bittikten sonra yeni sanal makine oluşturmak için «Yeni» ikonuna basın.

- Sanal makinenıza bir isim verin.

Sanal Makine Oluştur

Adı ve işletim sistemi

Lütfen yeni sanal makine için açıklayıcı bir adı ve yüklemek niyetinde olduğunuz işletim sistemi türünü seçin. Seçtiğiniz ad bu makineyi tanımlamak için VirtualBox içerisinde kullanılacaktır.

Adı:

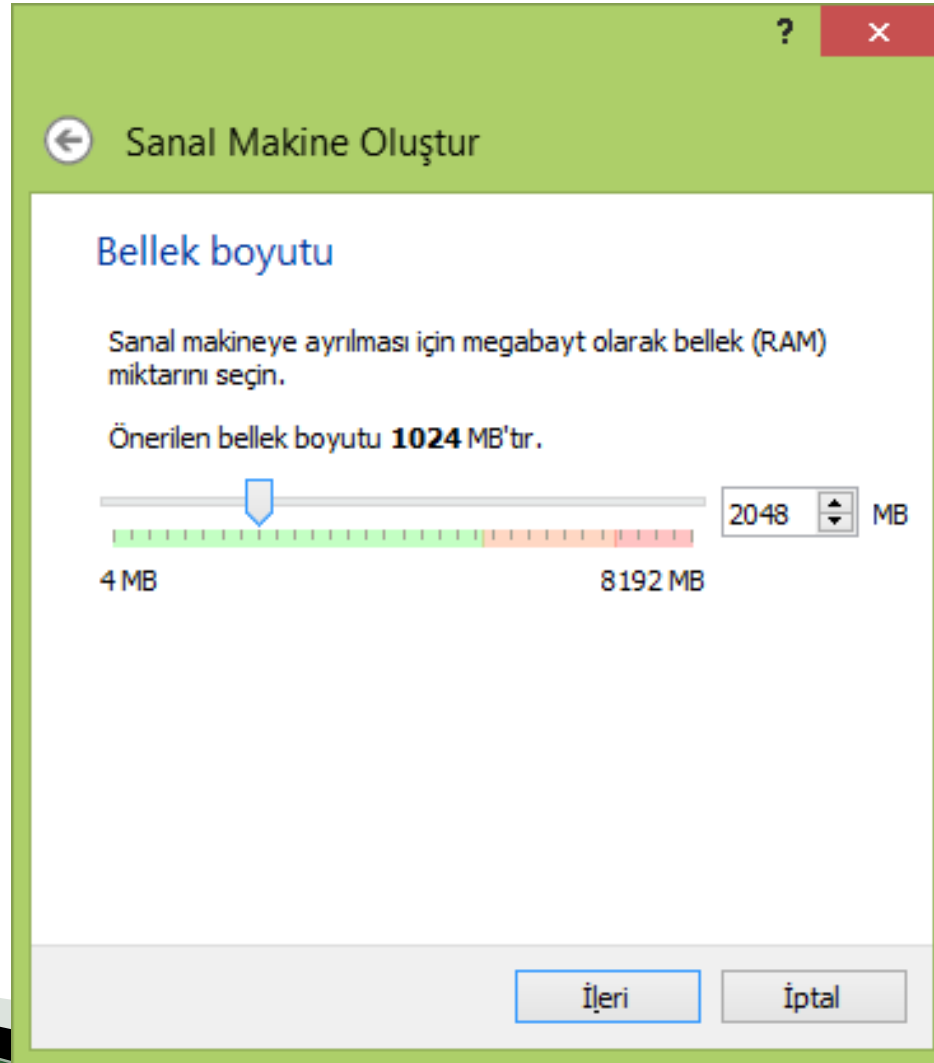
Türü:

Sürüm:

64

Uzman Kipi İleri İptal

- Belirtilen minimum büyüklükten az olmayacak şekilde sanal makine belleği seçin.

Sanal Makine Oluştur

Bellek boyutu

Sanal makineye ayrılması için megabayt olarak bellek (RAM) miktarını seçin.

Önerilen bellek boyutu **1024 MB**'tir.

4 MB 8192 MB

2048 MB

İleri İptal

- Sanal makinenin hard disk büyüklüğünü belirleyin.
Yeni Hard disk oluşturun.

Sanal Makine Oluştur

Sabit disk

Eğer isterseniz yeni makineye sanal bir sabit disk ekleyebilirsiniz. Ya yeni bir sabit sürücü dosyası oluşturabilirsiniz ya da listeden veya klasör simgesini kullanarak başka bir yerden birini seçebilirsiniz.

Eğer daha karışık depolama ayarlamasına ihtiyacınız varsa bu adımı atlayabilir ve makine bir kere oluşturulduktan sonra makine ayarlarından değişiklikleri yapabilirsiniz.

Sabit disk için önerilen boyut **10,00 GB**.

☐ Sanal bir sabit disk ekleme

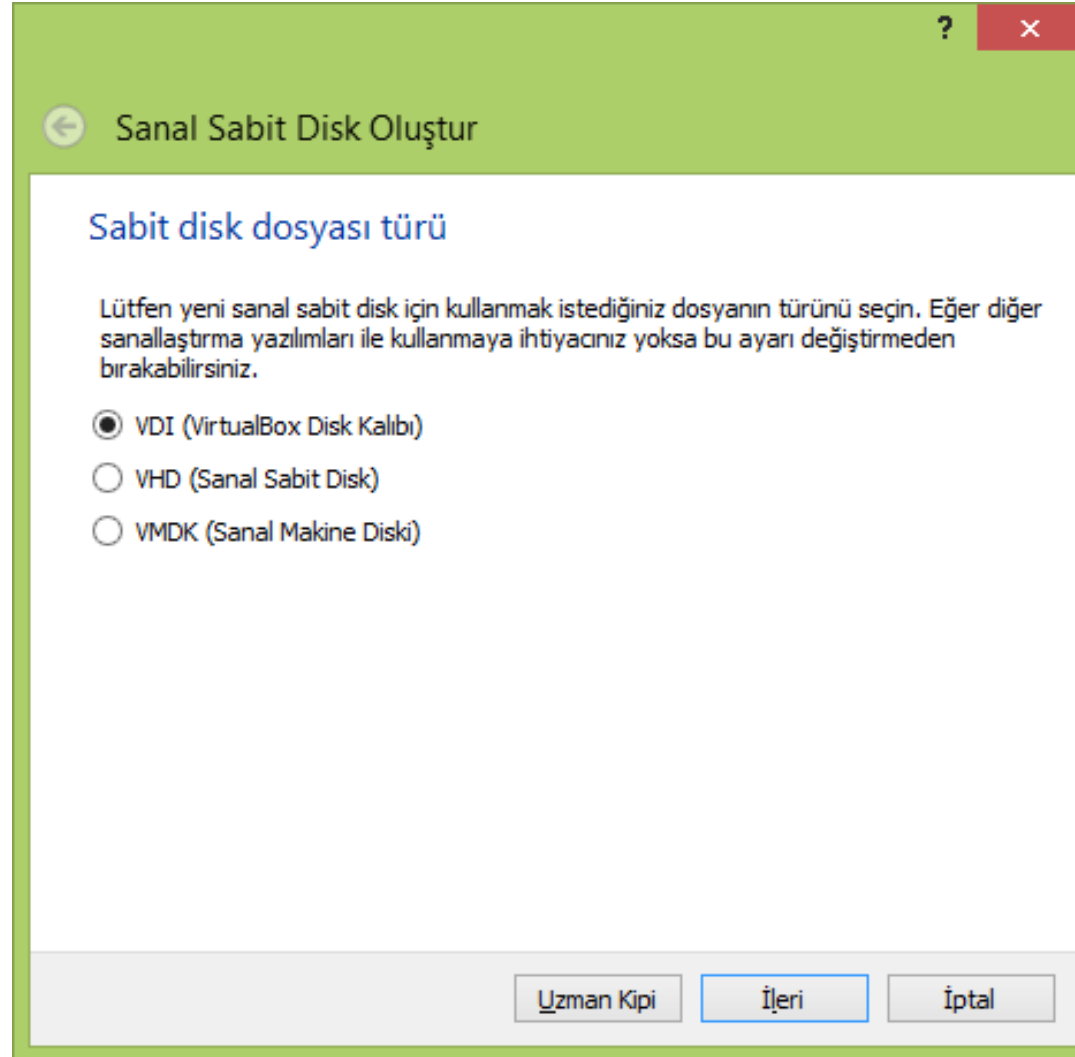
☒ Şimdi sanal bir sabit disk oluştur

☐ Varolan sanal bir sabit disk dosyası kullan

Boş

Oluştur İptal

► Dosya türü olarak VDI seçin.

Sanal Sabit Disk Oluştur

Sabit disk dosyası türü

Lütfen yeni sanal sabit disk için kullanmak istediğiniz dosyanın türünü seçin. Eğer diğer sanallaştırma yazılımları ile kullanmaya ihtiyacınız yoksa bu ayarı değiştirmeden bırakabilirsiniz.

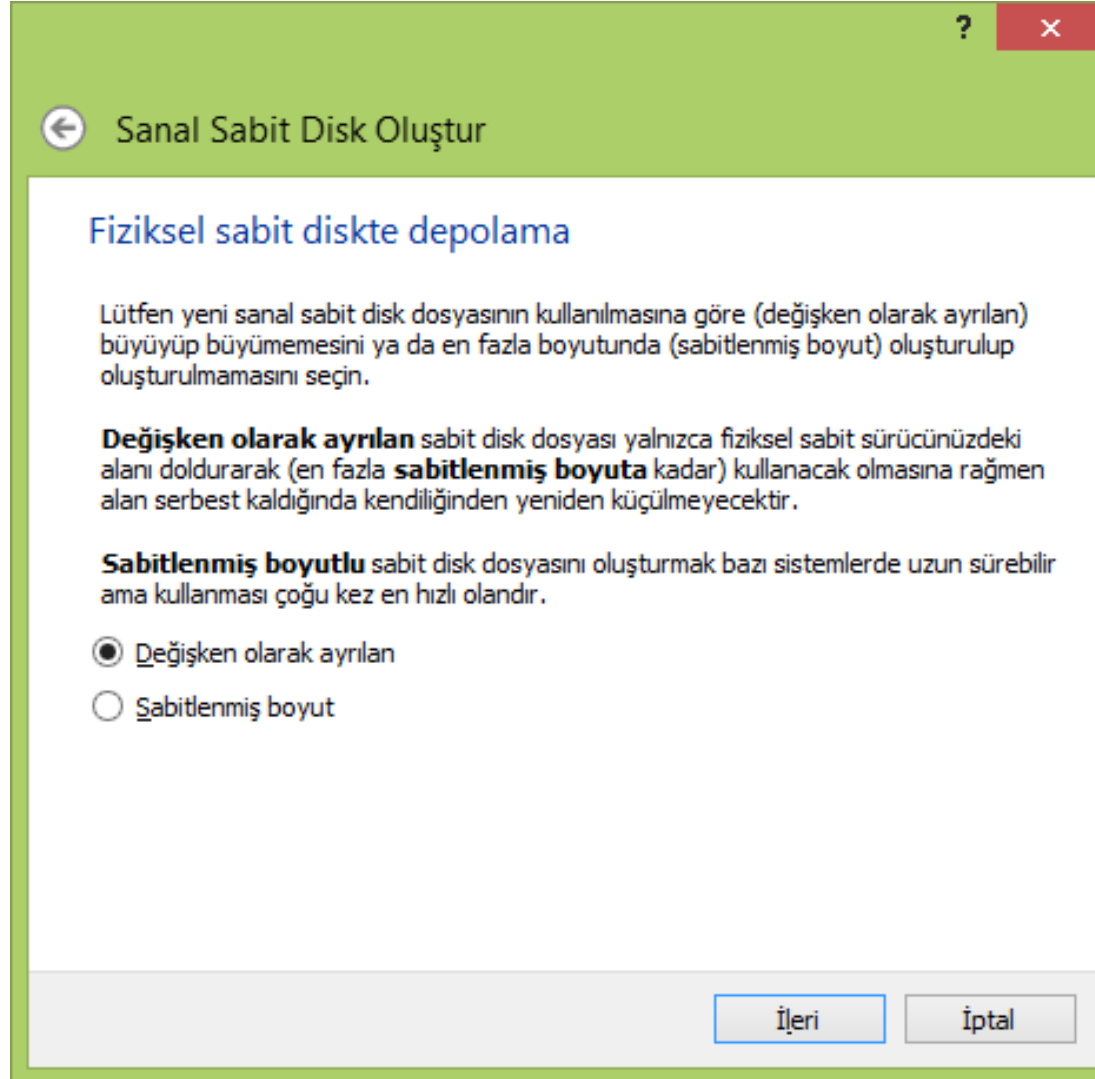
☒ VDI (VirtualBox Disk Kalıbı)

☐ VHD (Sanal Sabit Disk)

☐ VMDK (Sanal Makine Diski)

Uzman Kipi İleri İptal

- Değişken Olarak Ayrılan(Dynamically allocated) seçin.

Sanal Sabit Disk Oluştur

Fiziksel sabit diskte depolama

Lütfen yeni sanal sabit disk dosyasının kullanılmasına göre (değişken olarak ayrılan) büyüyüp büyümemesini ya da en fazla boyutunda (sabitlenmiş boyut) oluşturulup oluşturulmamasını seçin.

Değişken olarak ayrılan sabit disk dosyası yalnızca fiziksel sabit sürücünüzdeki alanı doldurarak (en fazla **sabitlenmiş boyuta** kadar) kullanacak olmasına rağmen alan serbest kaldığında kendiliğinden yeniden küçülmeyecektir.

Sabitlenmiş boyutlu sabit disk dosyasını oluşturmak bazı sistemlerde uzun sürebilir ama kullanması çoğu kez en hızlı olandır.

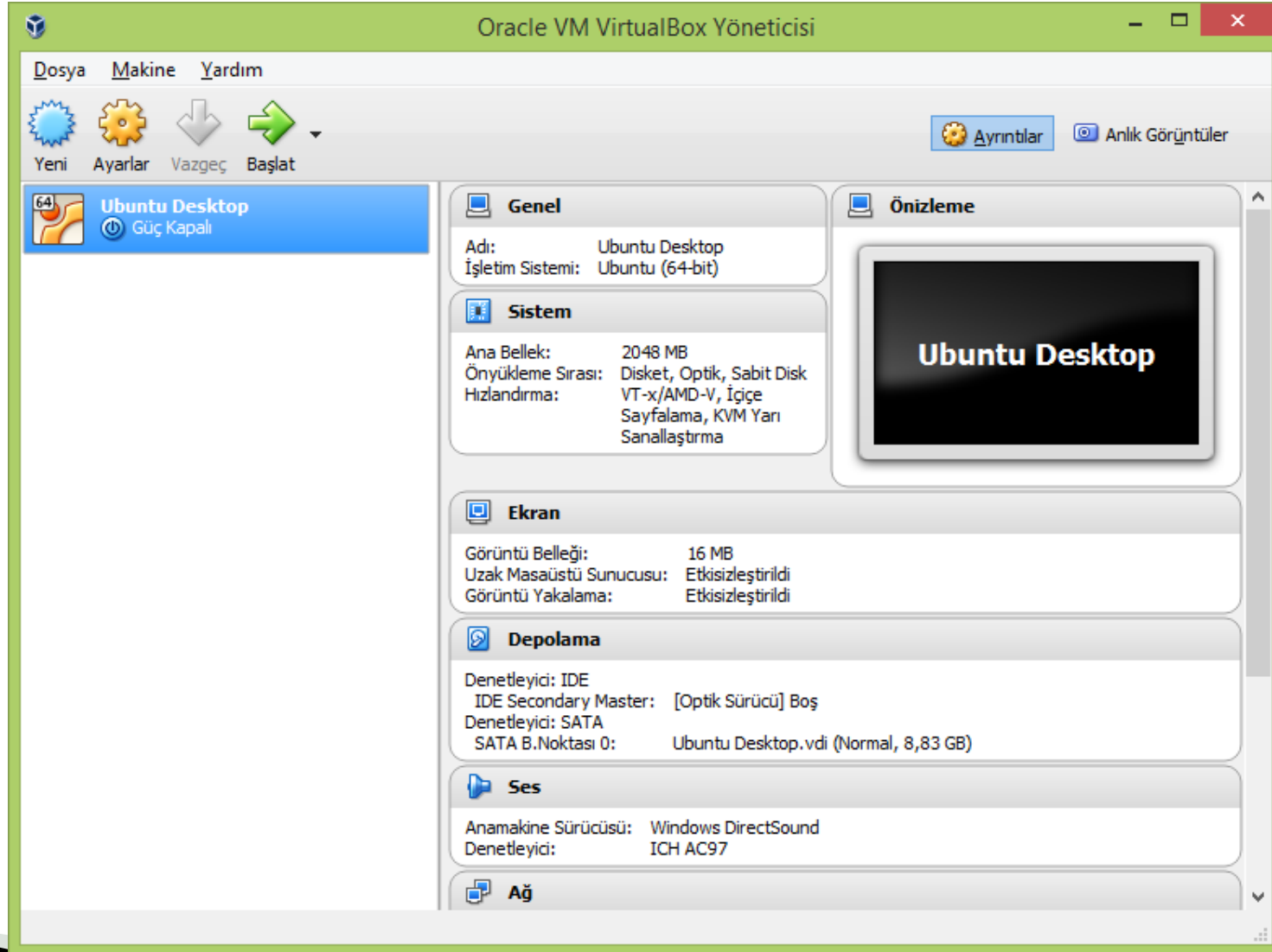
☒ Değişken olarak ayrılan

☐ Sabitlenmiş boyut

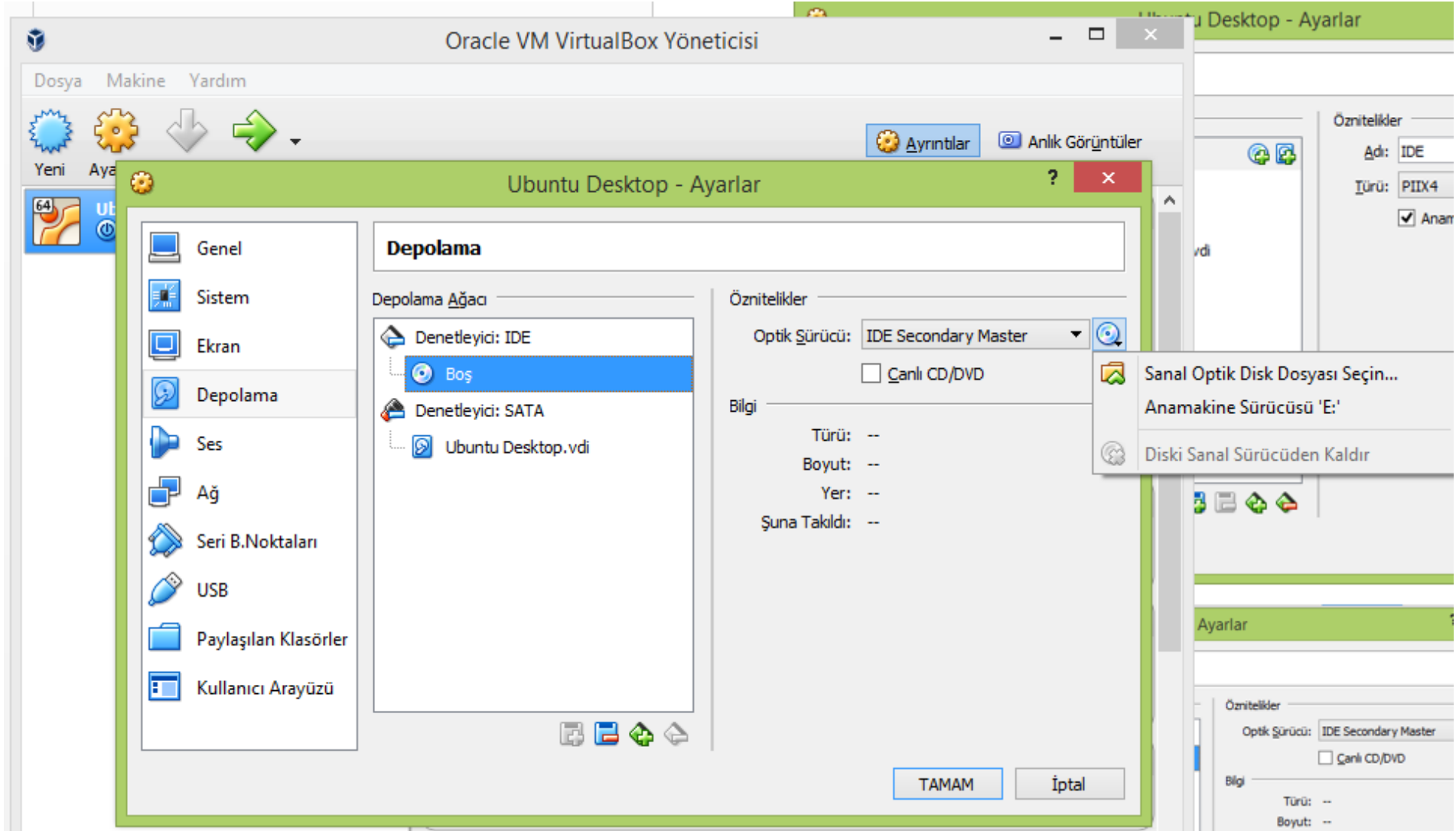
İleri İptal

- Sanal diskin yerini ve büyüklüğünü seçin. Oluştur tuşuna basın.

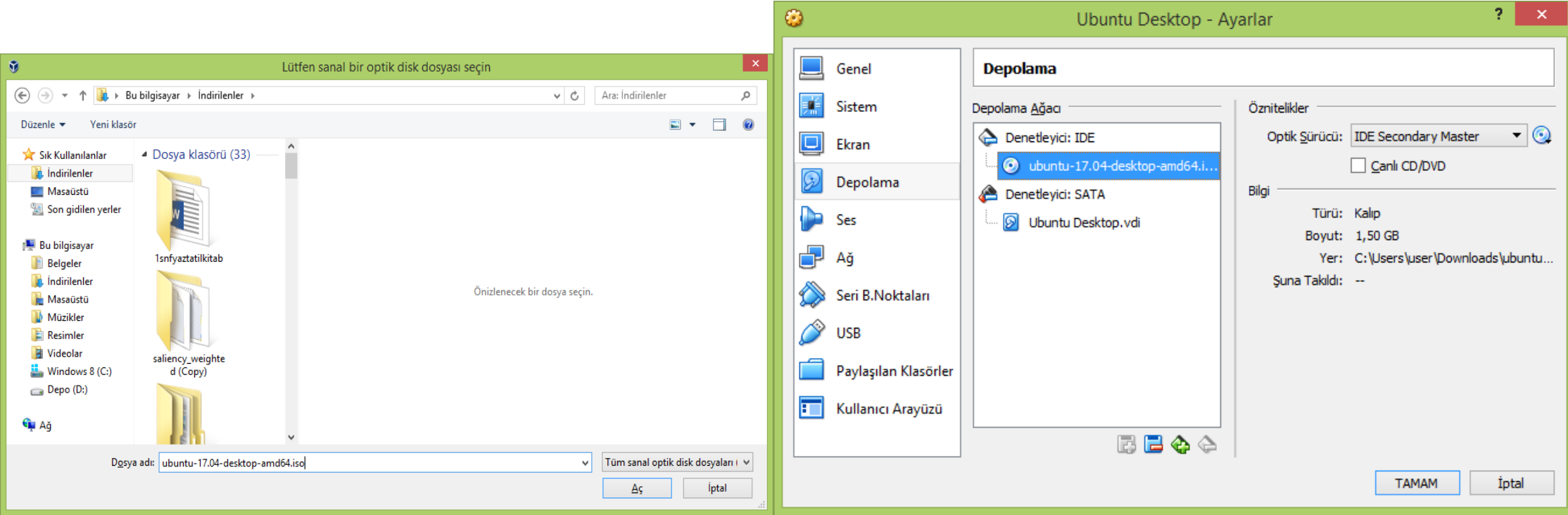
- Sanal Makinenin oluşturulmuş hali aşağıdaki gibidir.

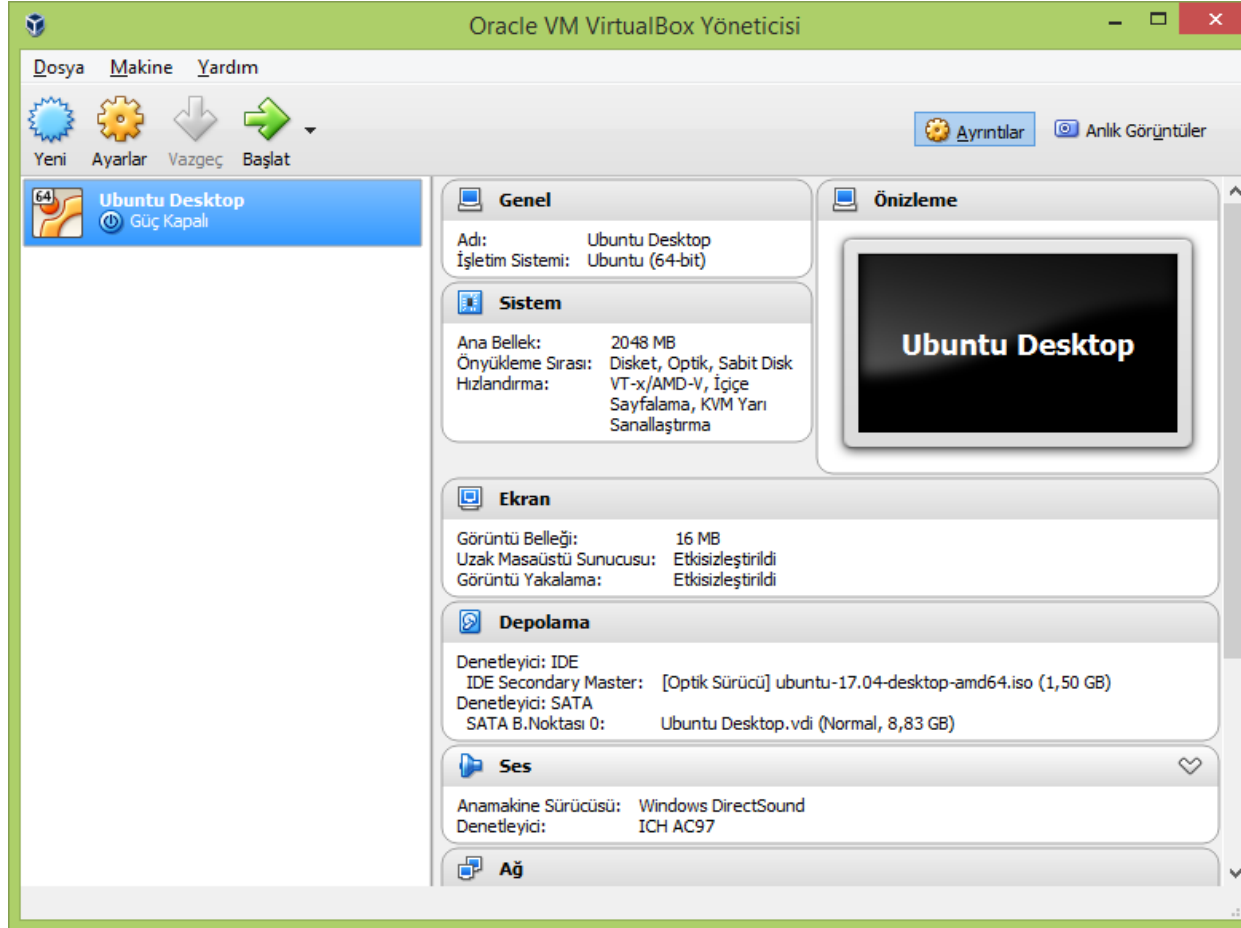
- ▶ **Ubuntu işletim sistemini sanal makineye kurmak,**
- ▶ IDE disk altındaki seçeneği seçip, yandaki öznitelikler kısmında “Sanal Optik Disk Seç” seçeneğini seçin. (En sağda küçük disk şeklindeki bir ikondur.)

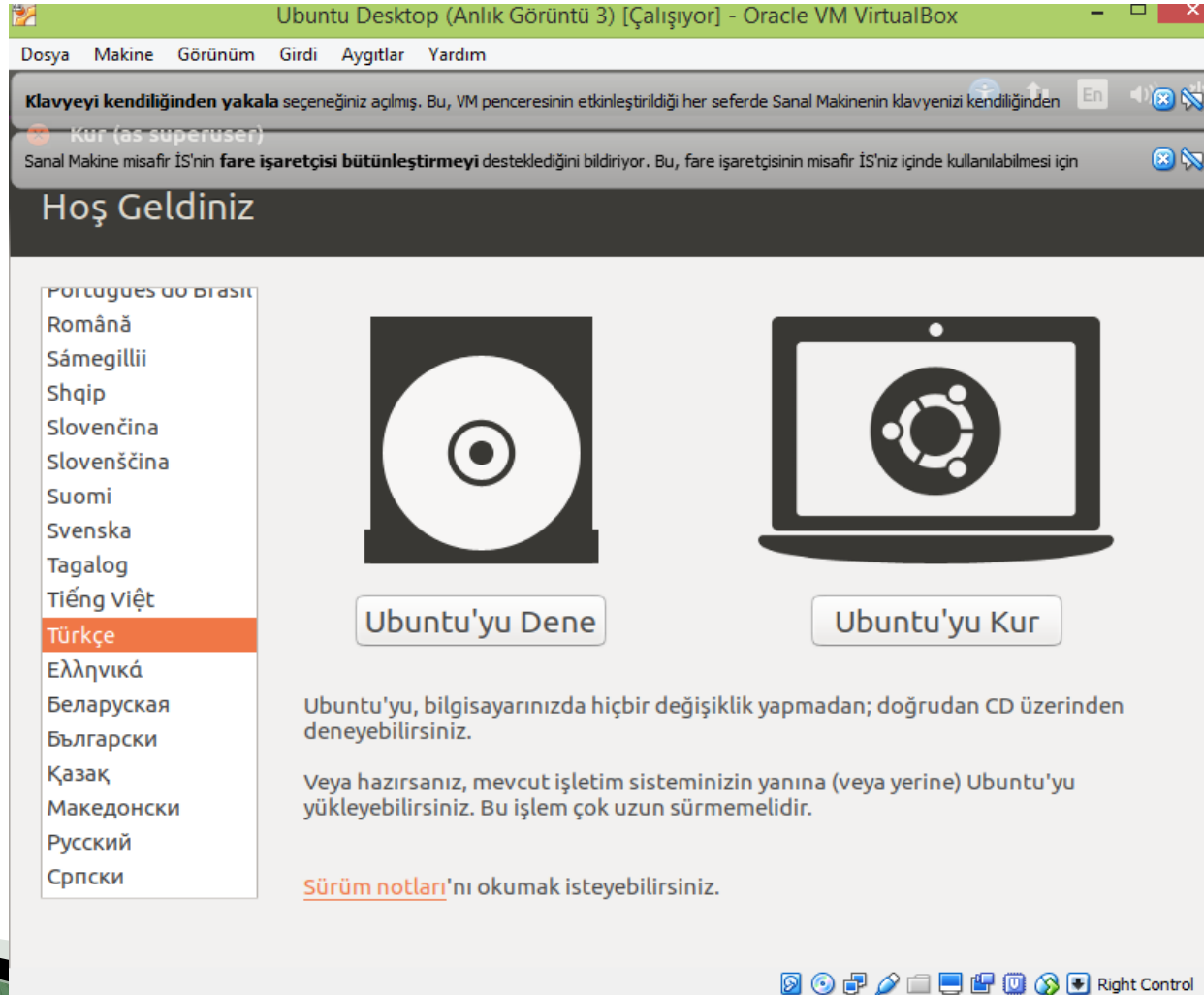
- Media Source kısmında sağdaki dosyaya tıklayıp, internetten indirdiğiniz ubuntu'nun .iso uzantılı dosyasını seçin.

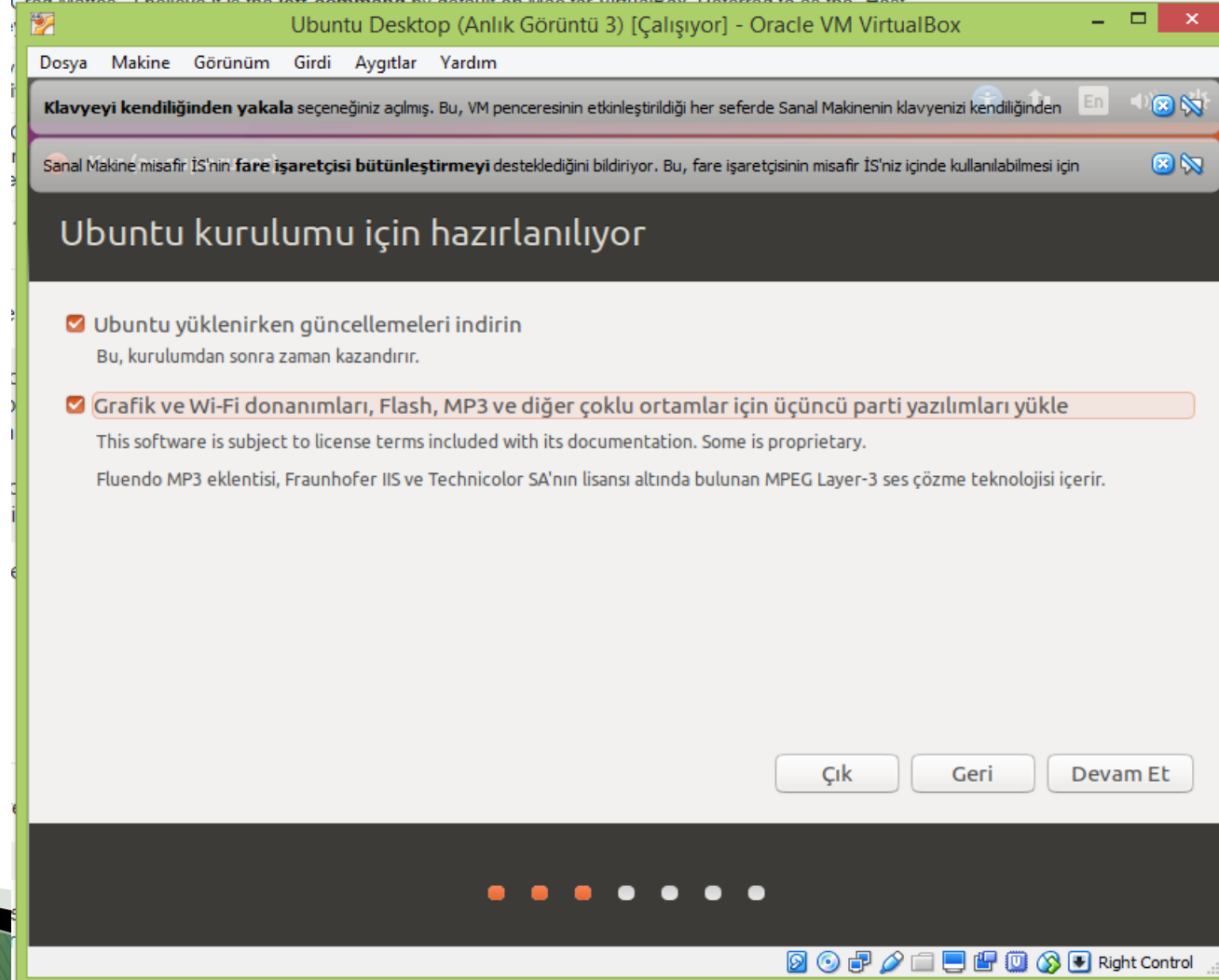
- Ana menüye dönünce yeşil okla belirtilen “start” tuşuna basın.

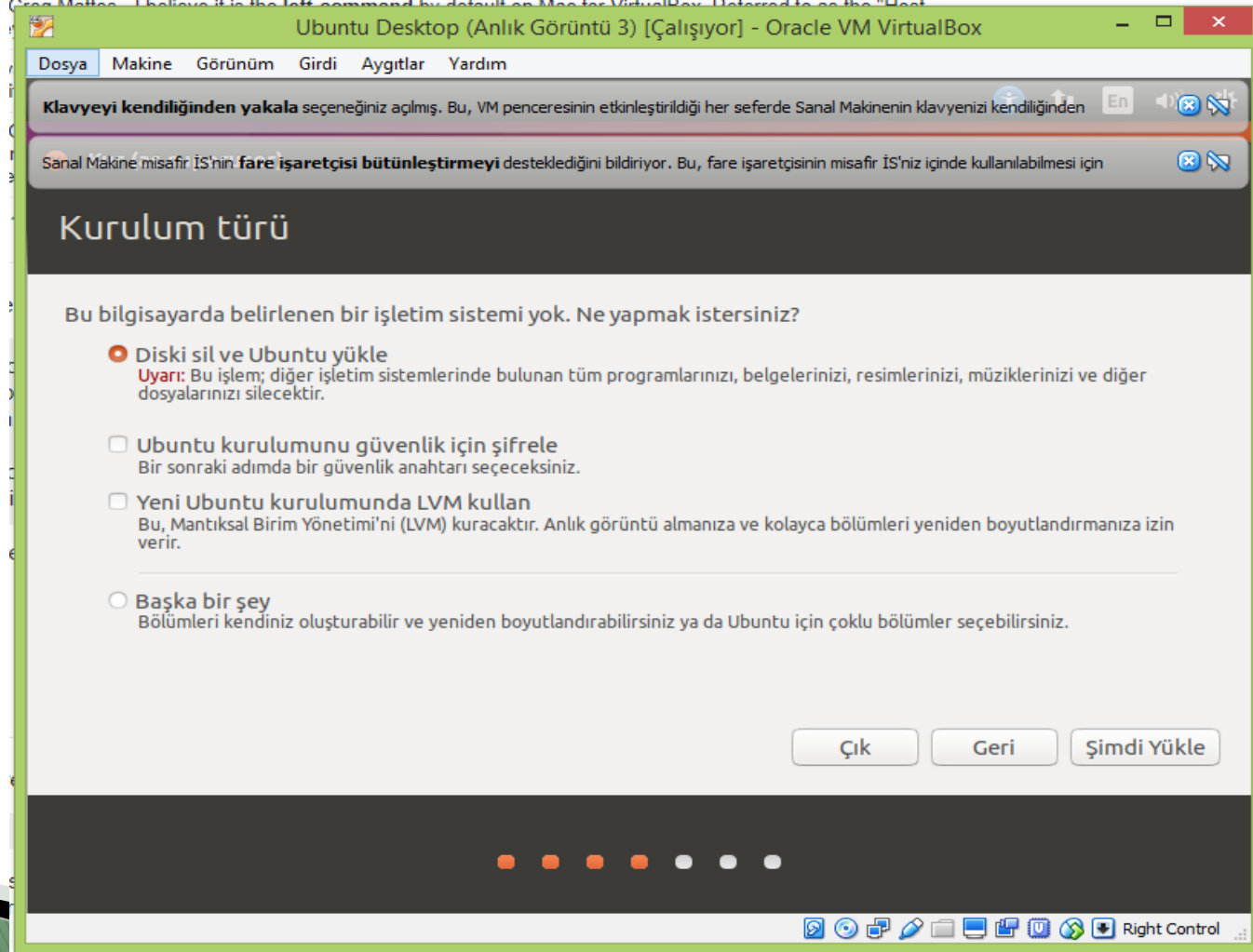
- Bu ubuntu yüklemesini başlatacaktır. Dili Türkçe seçin. Install Ubuntu seçin.

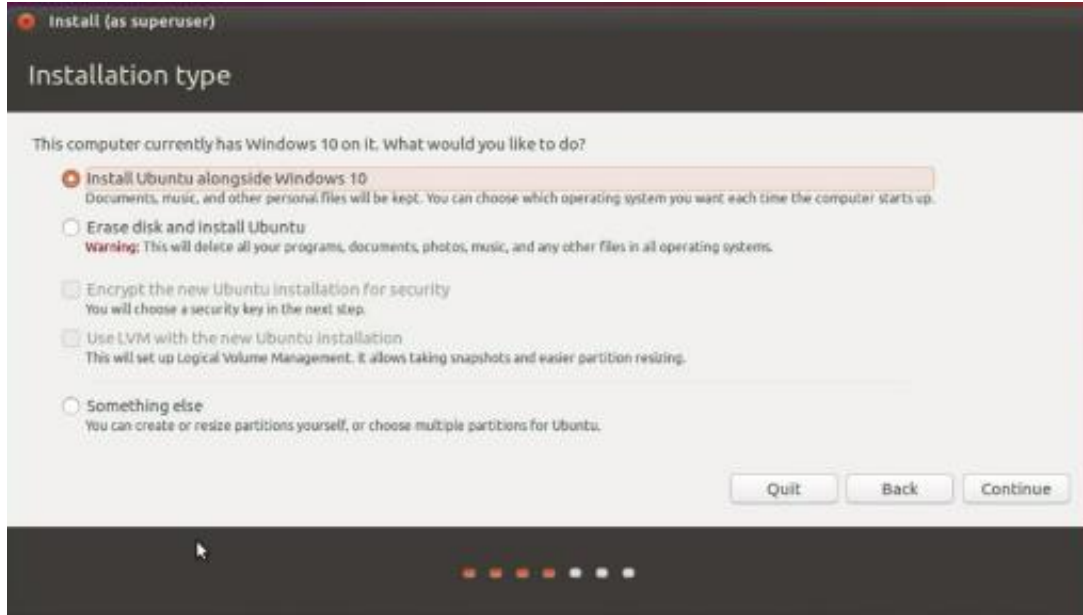
- «güncellemeler ve 3. parti yazılımları» seçeneğini isteğe bağlı seçin.

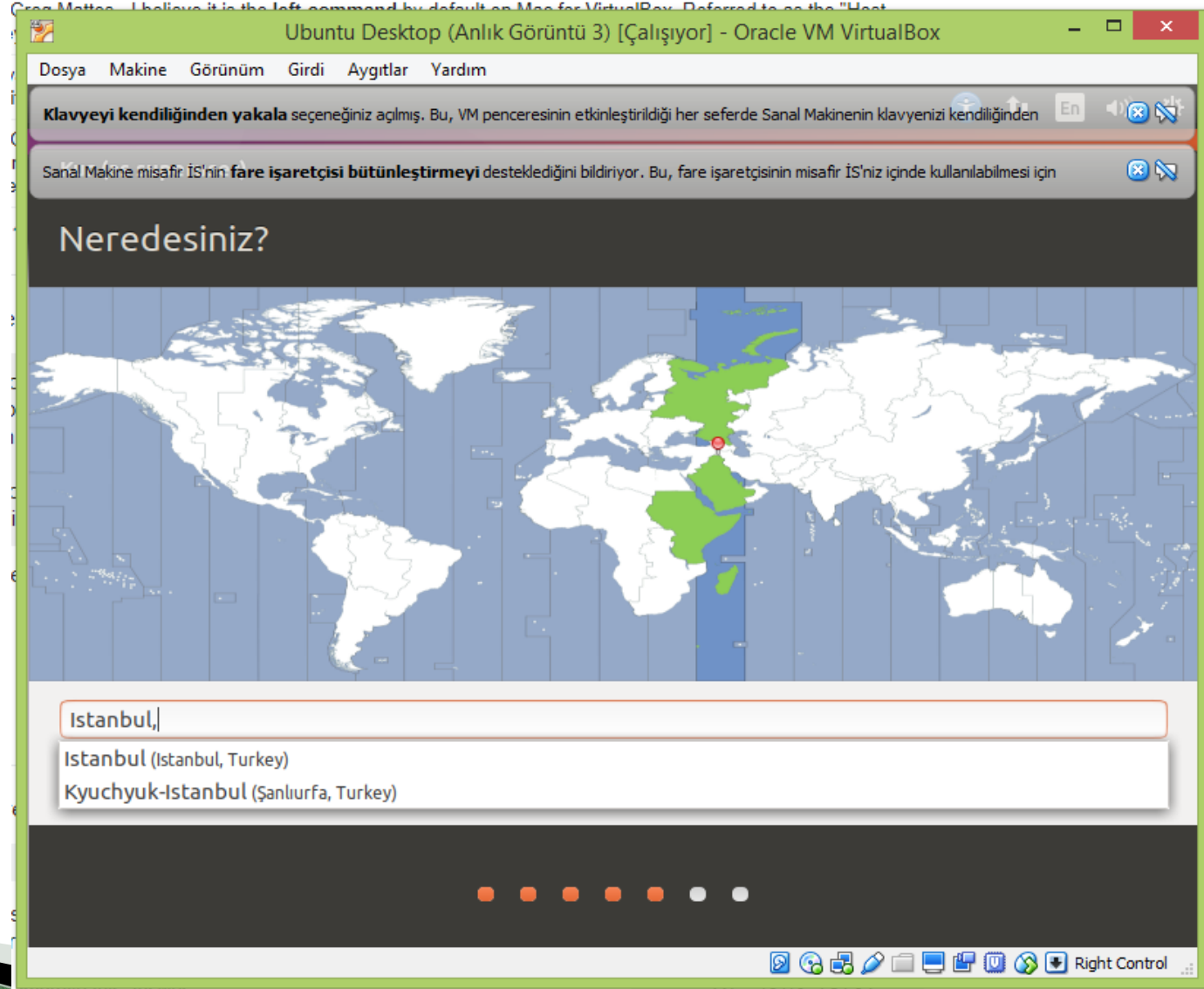
- Disk Sil ve Ubuntu yükle seçin, bu harddiskinizi silmez, sanal makine içinde işlem görür.

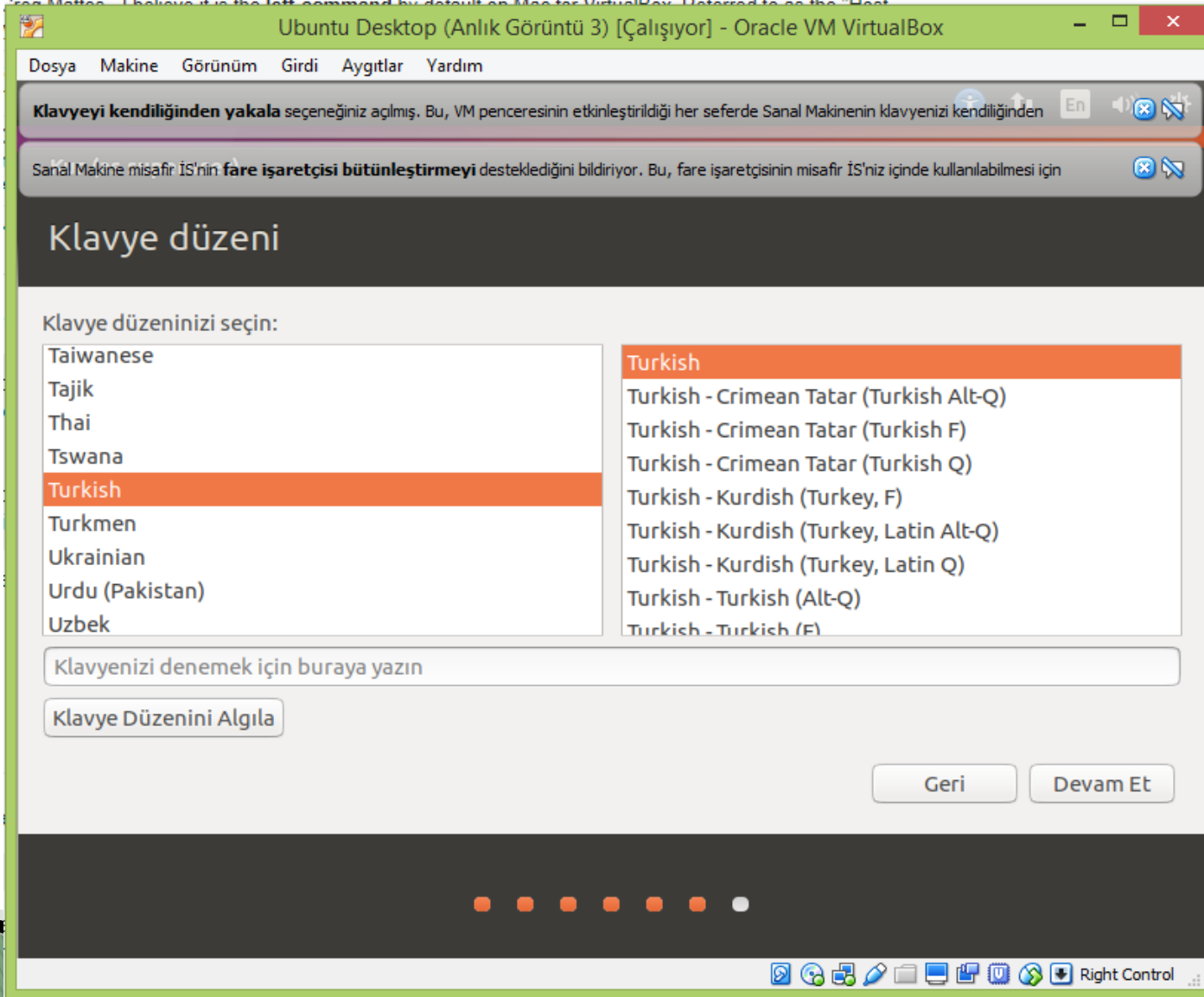
► Eğer Virtual Box değil de CD direk kursaydık:

► Zaman dilimi ayarı yapın.

► Klavye ayarı yapın.

- Adınızı, kullanıcı adınızı, parolanızı girin.

Ubuntu Desktop (Anlık Görüntü 3) [Çalışıyor] - Oracle VM VirtualBox

Dosya Makine Görünüm Girdi Aygıtlar Yardım

Klavyeyi kendiliğinden yakala seçeneğiniz açılmış. Bu, VM penceresinin etkinleştirildiği her seferde Sanal Makinenin klavyenizi kendiliğinden En

Sanal Makine misafir İS'nin fare işaretçisi bütünleştirmeyi desteklediğini bildiriyor. Bu, fare işaretçisinin misafir İS'niz içinde kullanılabilmesi için

Kimsiniz?

Adınız:

Bilgisayarınızın adı:
Bu ad, diğer bilgisayarlarla kurulan iletişim esnasında kullanılır.

Bir kullanıcı adı seçin:

Bir parola seçin:

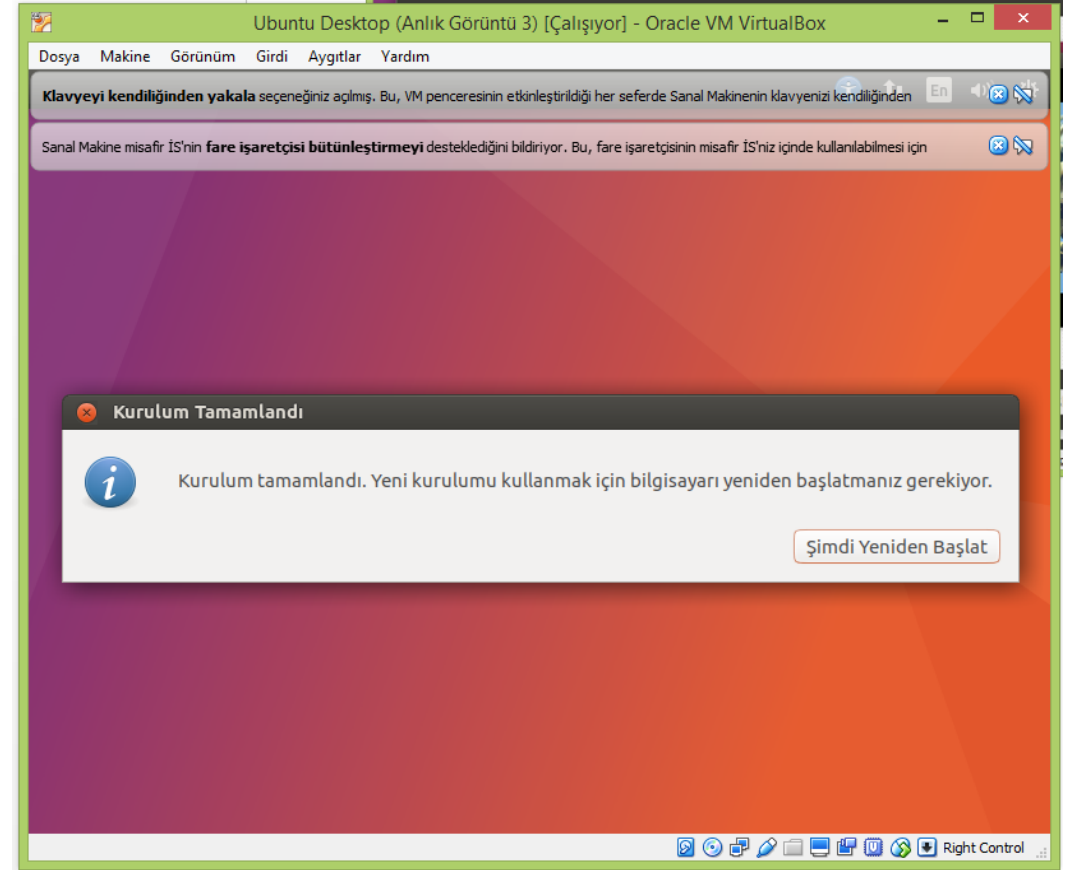
Parolanızı doğrulayın:

☐ Otomatik giriş yap
☒ Giriş yapmak için parola iste
☐ Ev dizinimi şifrele

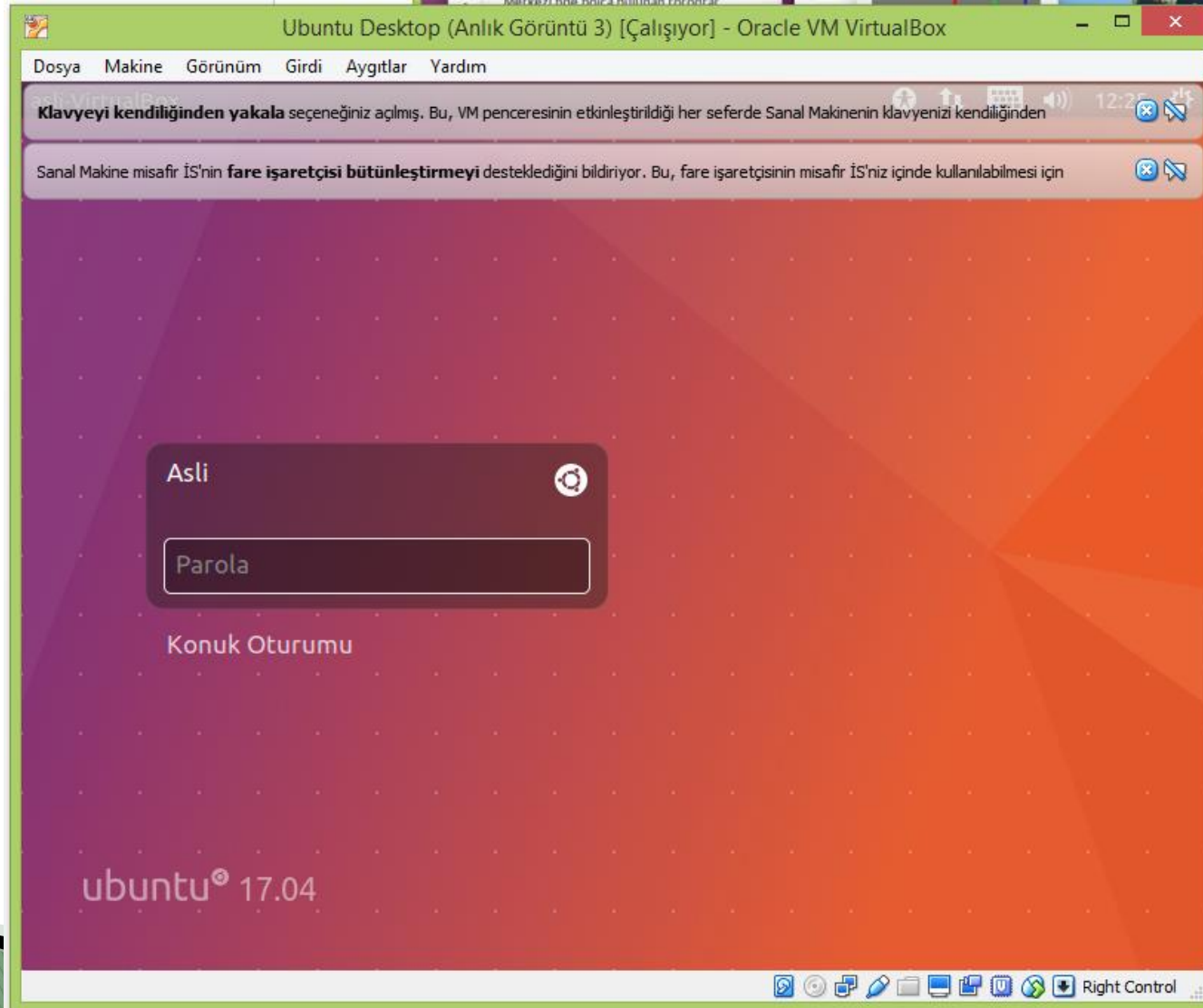
Geri Devam Et

Right Control

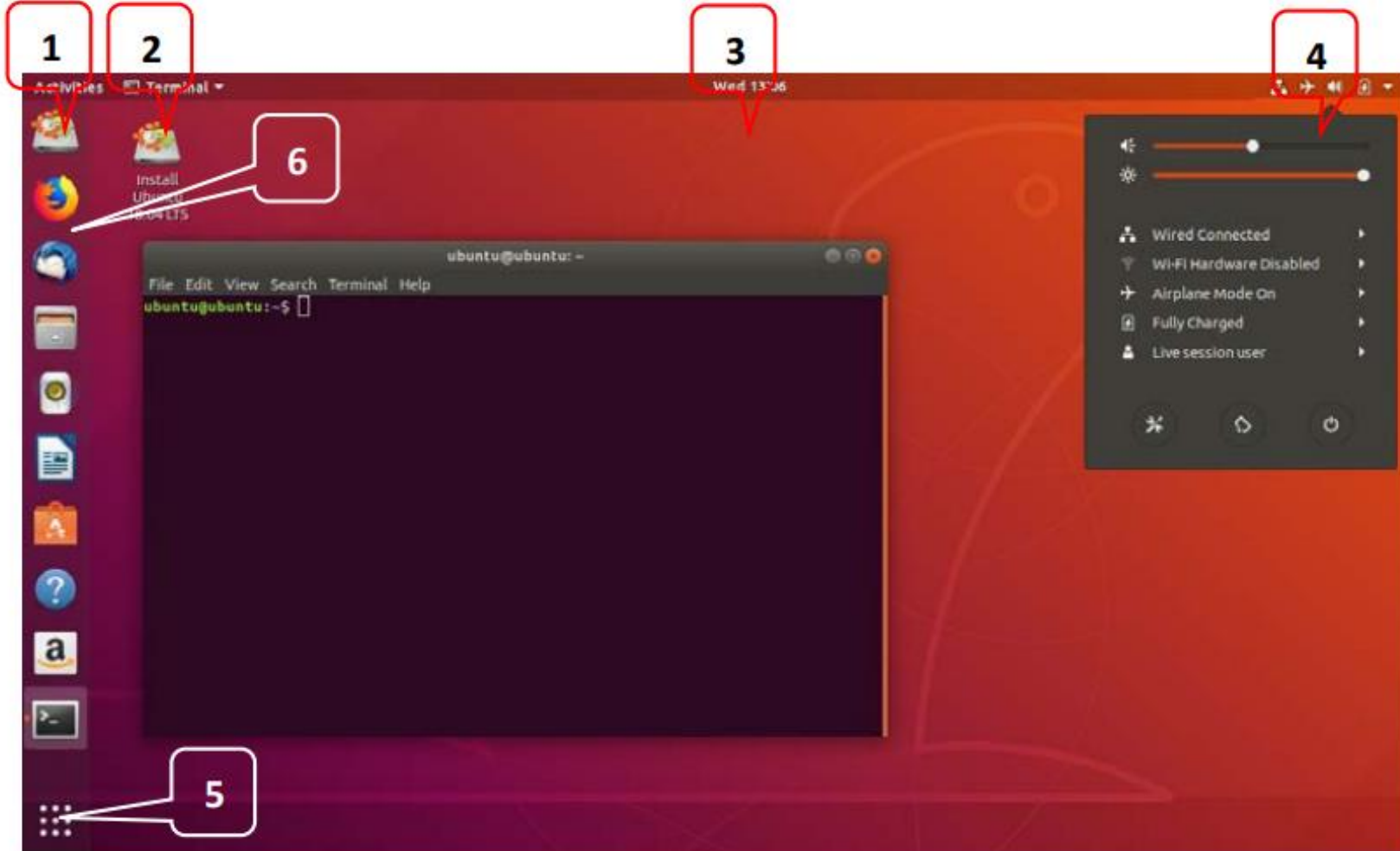
► Kurulum bitince, Yeniden başlat tıklayın.

► Virtual Box altında Ubuntu Giriş Ekranı

Ubuntu – GNOME Masaüstü Ortamı

GNOME Masaüstü Ortamı ve Bileşenleri

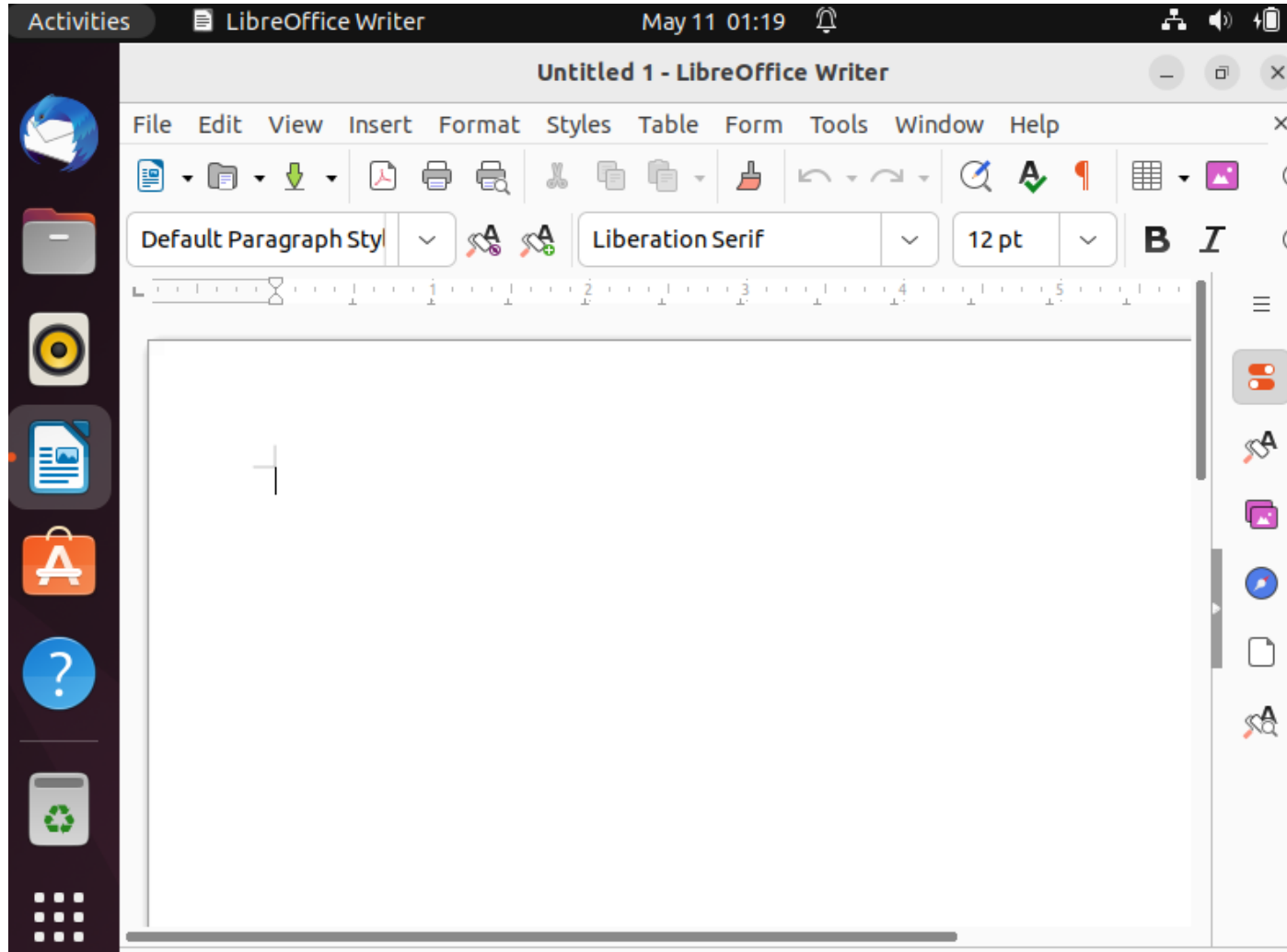
- ▶ 1– "Activities" (Etkinlikler) isimli bileşen aktif uygulama pencereleri arasındaki geçişi kolaylaştırır.
- ▶ 2– Aktif uygulamaya ait menüdür. (Herhangi bir aktif uygulama yoksa bu menü masaüstü ortamında görünmez.)
- ▶ 3– Takvim ayarları ve günlük planlama kayıtları için kullanılır.
- ▶ 4–klavye düzenini, ses seviyesini ve/veya ekran parlaklığını değiştirmek, kablolu veya kablosuz ağ ayarları yapabilmek, bataryanın şarj seviyesini öğrenmek, mevcut kullanıcının oturumunu sonlandırmak, sistem ayarları penceresine erişmek ve bilgisayarı kapatmak ya da yeniden başlatmak gibi işlemler için kullanılır.

- ▶ **5– "Show Applications" (Uygulamaları Göster)** isimli bileşen Ubuntu uygulamalarını (sık kullanılanları veya tüm uygulamaları) ekranda listelemek veya bir Ubuntu uygulaması aramak için kullanılır.
- ▶ **6– "Launcher" (Başlatıcı)** isimli son bileşen ise kullanıcının kolay ve hızlı erişim için favori uygulamalarını kişiselleştirebildiği (uygulama ekleyebildiği veya çıkarabildiği) bir panel olarak kullanılır.

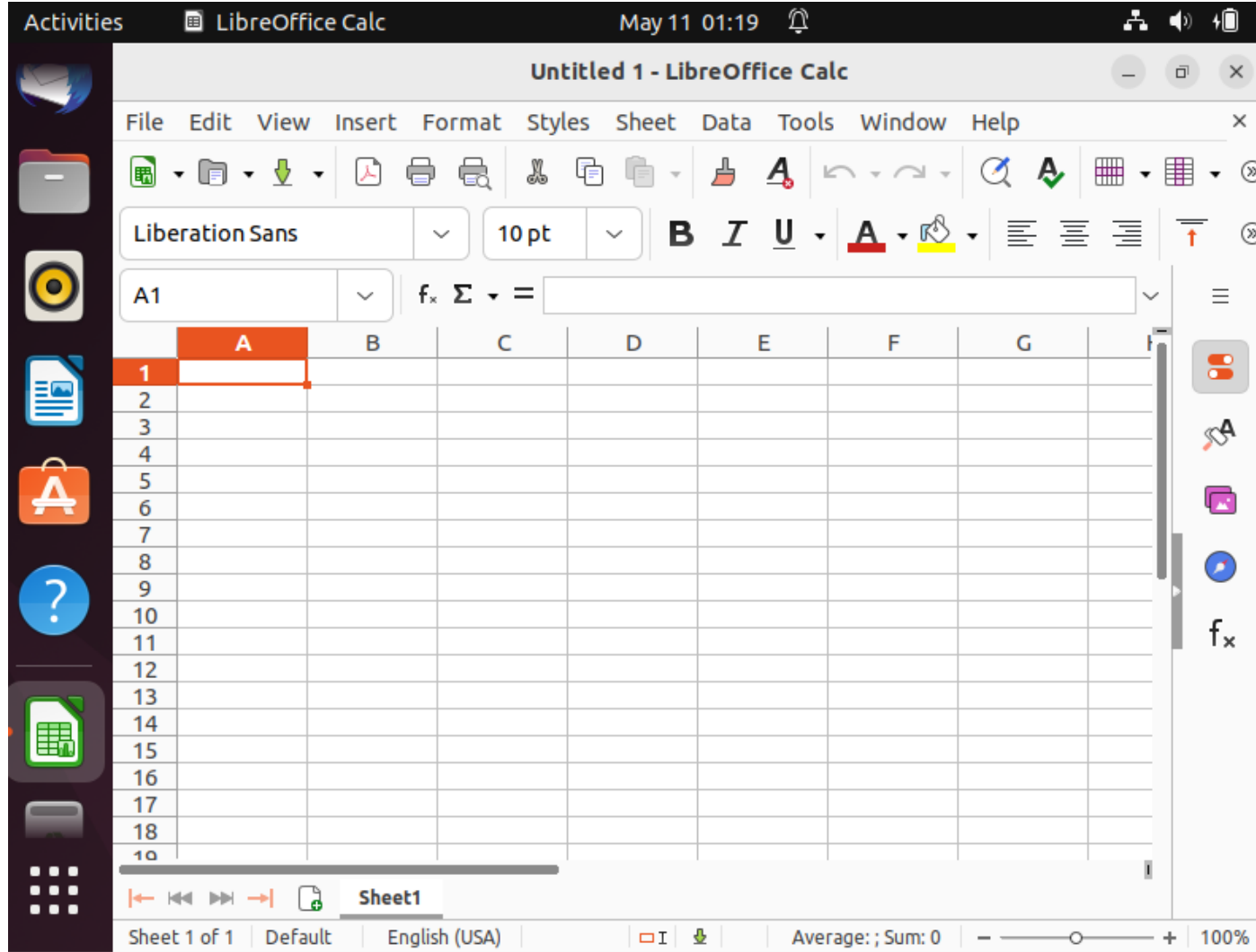
LibreOffice Uygulamaları

- ▶ LibreOffice, ilk olarak 2011 yılında piyasaya sürülen, The Document Foundation (Belge Vakfı) tarafından geliştirilen ve Ubuntu dâhil birçok GNU/Linux dağıtımında ön tanımlı olarak kurulu gelen bir ofis uygulamasıdır. Pek çok farklı platformda çalışabilmesi (Windows, GNU/Linux ve MacOS), diğer ofis programlarıyla uyumlu, ayrıca özgür ve ücretsiz olması en önemli 3 özelliğidir.

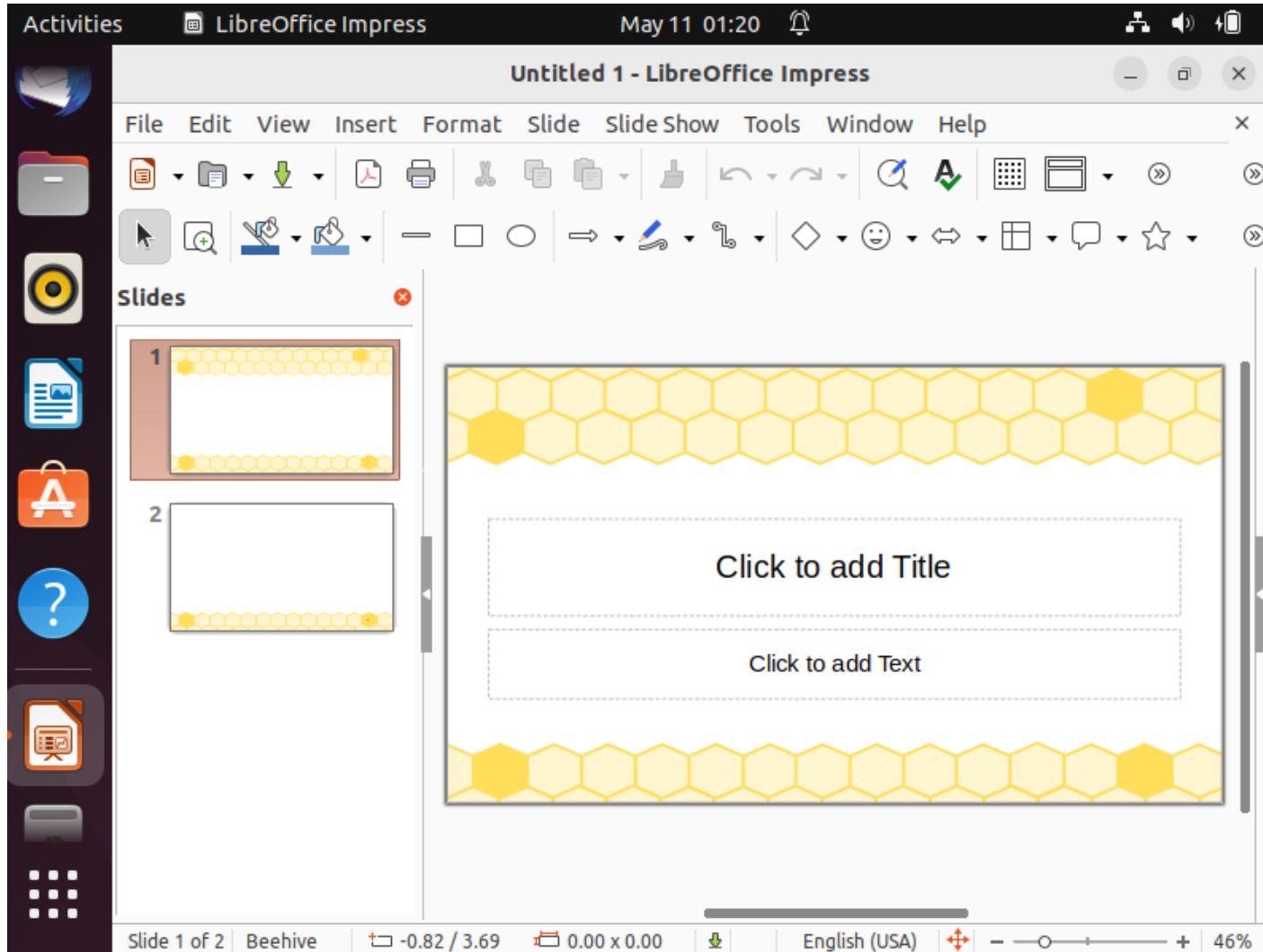
- ▶ Microsoft Office programından tanıdık olduğumuz ofis uygulamalarının LibreOffice'teki karşılıkları aşağıda maddeler halinde verilmiştir:
- ▶ Microsoft Office Word – LibreOffice Writer
- ▶ Microsoft Office Excel – LibreOffice Calc
- ▶ Microsoft Office Powerpoint – LibreOffice Impress
- ▶ Microsoft Office Visio – LibreOffice Draw

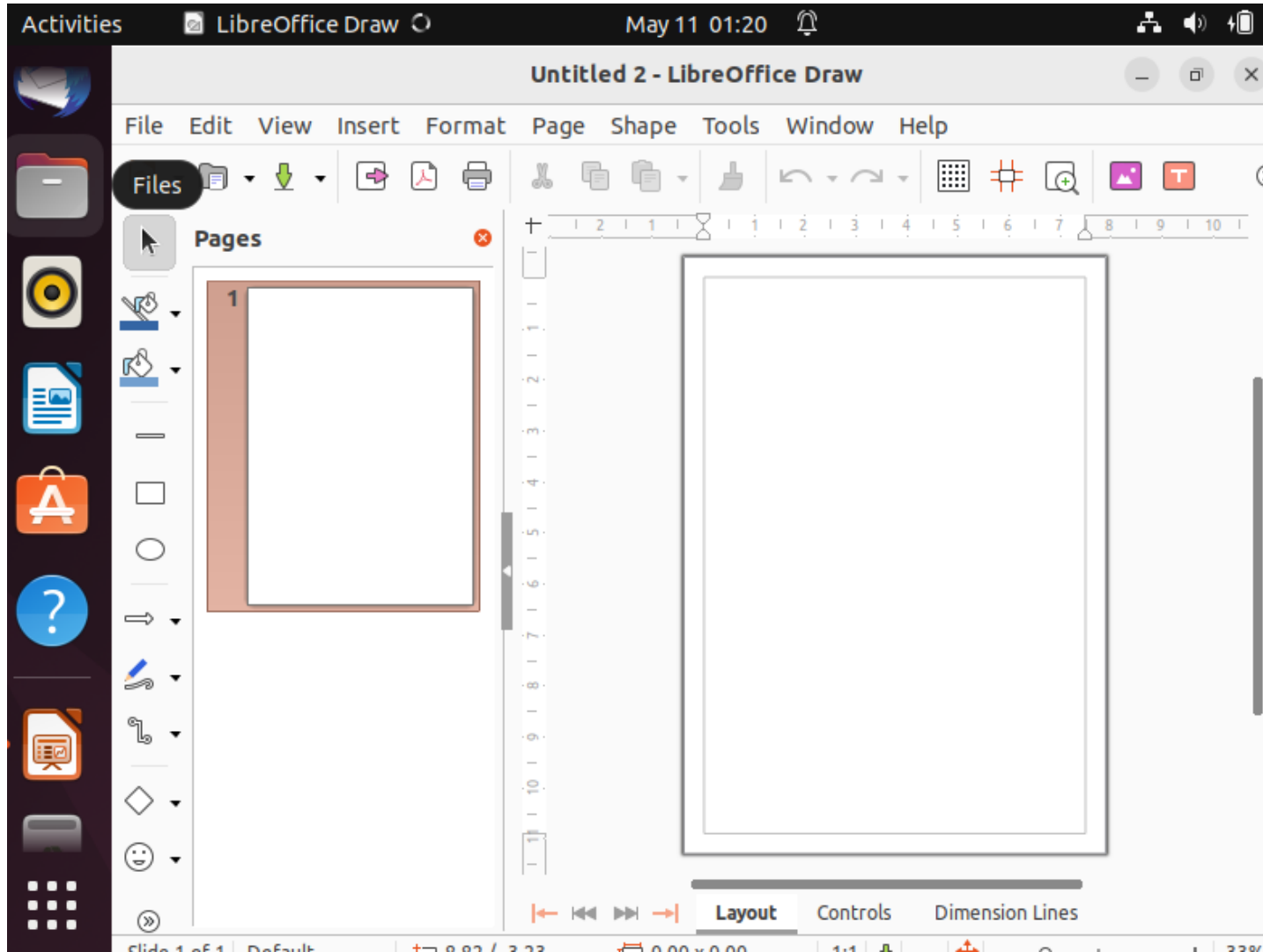
LibreOffice Writer Uygulaması

LibreOffice Calc Uygulaması

LibreOffice Impress Uygulaması

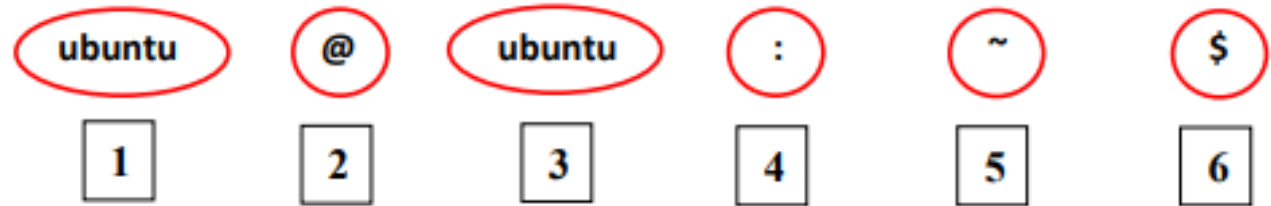
LibreOffice Draw Uygulaması

Ubuntu Üzerinde Terminal Penceresine Erişim

- Komut satırı arayüzü, terminal (uçbirim) veya konsol olarak da adlandırılan düzyazı tabanlı (metinsel) bir etkileşim ortamını ifade eder. Grafiksel kullanıcı arayüzüne sahip bir kullanıcı herhangi bir dosyayı/klasörü bir dosya yöneticisi aracılığıyla ve sürükle–bırak yöntemiyle bir yerden başka bir yere kopyalayabilir. Aynı işlemin komut satırı arayüzünde gerçekleştirilmesi ise ancak ve ancak ilgili komutun terminal üzerinde çalıştırılması ile mümkündür. Bu nedenledir ki komut satırı arayüzüne sahip bir kullanıcının öncelikle Linux komut yapısını ve sonrasında da sıklıkla kullanılan Linux komutlarını öğrenmesi büyük önem arz etmektedir.

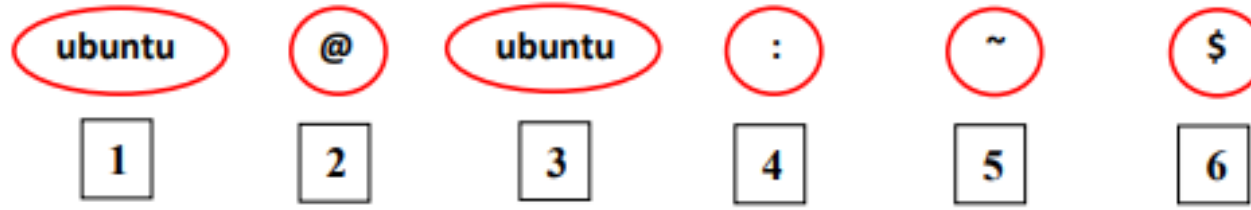
- ▶ Ubuntu'nun GNOME masaüstü ortamında bir terminal penceresi açabilmek için, aşağıdaki seçeneklerden herhangi birisi kullanılabilir:
- ▶ Masaüstü sağ tıklanır ve sonrasında "Uçbirim Aç" ("Open Terminal") seçeneği sol tıklanır.
- ▶ Masaüstü ekranının sol alt köşesinde yer alan "Uygulamaları Göster" ("Show Applications") butonu tıklanır. Açılan yeni penceredeki "Aramak için yaz..." ("Type to search...") metin kutucuğuna "terminal" yazılır ve metin kutucuğunun hemen altında listelenen "Uçbirim" ("Terminal") butonu tıklanır.
- ▶ Ctrl–Alt+T tuş kombinasyonu kullanılır. (Ctrl ve Alt tuşlarına basılı iken T tuşu tıklanır.)

- ▶ Terminal penceresinde imlecin yanıp söndüğü ve kullanıcının Linux komutlarını yazarak enter tuşuna bastığı satıra **komut satırı (prompt)** adı verilir. Bu satırda imleçten önce bir karakter dizisi grubu (string) yer alır.

A screenshot of a terminal window titled 'nur@nur-virtual-machine: ~'. The window shows the following text:

```
To run a command as administrator (user "root"), use "sudo <command>".  
See "man sudo_root" for details.  
  
nur@nur-virtual-machine:~$
```


- ▶ 1. Bölüm: @ karakterinden önce yer alan string'dir ve kullanıcı adıdır.
- ▶ 2. Bölüm: @ işaretidir.
- ▶ 3. Bölüm: @ işareti ile: arasında yer alan string'dir ve Linux işletim sistemi yüklü bilgisayarın adıdır.
- ▶ 4. Bölüm: : işaretidir.
- ▶ 5. Bölüm: : işaretinden hemen sonra yer alan karakter ya da string'dir ve kullanıcının içinde bulunduğu mevcut dizini gösterir.
- ▶ 6. Bölüm: Komut satırında yer alan son karakterdir. İmleçten hemen önce yer alan bu karakter ya \$ karakteri ya da # karakteridir. \$ karakteri ilgili kullanıcının normal bir kullanıcı olduğunu, # karakteri ise bu kullanıcının kullanıcı adı root olan süper kullanıcı olduğunu gösterir.

Kabuk

Kaynakça

- ▶ Doç. Dr. Yılmaz Kalkan, Ders Notları
- ▶ Doç. Dr. Mehmet FIRAT, Ders Notları
- ▶ <https://www.gnu.org/>